

Voorstellen Stichting Vissenbescherming voor opname in partijprogramma Tweede Kamerverkiezingen 2010

Inleiding

De Vissenbescherming ziet een groeiende politieke belangstelling voor de immense problemen in verband met het voortbestaan en het welzijn van vissen. Er zijn een drietal hoofdproblemen: de overbevissing, de vangst- en dodingsmethoden en de opkomst van dieronvriendelijke, intensieve viskwekerijen.

Overbevissing

Het Gemeenschappelijk Visserij Beleid (GVB) van de EU heeft ten doel het in stand houden van de vispopulatie en de diversiteit in de zeeën. Dat is in de afgelopen jaren niet gelukt. Bijna 90% van de visbestanden is overbevist, tal van vissoorten staan op de rand van uitsterven. Van de oorspronkelijke ecosystemen in zee (mariene natuur) is vrijwel niets meer over. Visserijbiologen voorspellen dat de zeeën en oceanen bij ongewijzigd beleid uiterlijk in 2050 letterlijk zullen zijn leeggevist. Op korte en langere termijn dreigen hierdoor vissoorten geheel uit te sterven en komen visetende vogels en zeezoogdieren in de problemen.

Maatregelen

- Europa past het voorzorgsbeginsel toe. Gezien de uiterst lage visstanden, betekent dit dat er in principe niet meer kan worden gevestigd. Alleen wanneer onomstotelijk kan worden aangetoond dat (beperkte) vangst met het oog op behoud van vispopulaties en biodiversiteit verantwoord is, kan visserij worden toegestaan.
- Er komt onder andere een verbod op de diepzeevisserij.
- Er dient op te worden toegezien dat Nederlandse visserij schepen niet de visbestanden van andere landen zodanig wegvangen dat de lokale bevolkingen van die landen daar ernstige hinder van ondervinden.

Bijvangst

Het probleem van de overbevissing is in feite nog ernstiger door de ongewenste bijvangsten ('discards'). Vissers vissen doorgaans op één bepaalde vissoort maar vangen in hun netten ook veel andere soorten vis. Deze dieren worden meestal dood weer teruggegooid in zee. Bijvangsten kunnen oplopen tot wel 90% van de totale vangst. Behalve vissen sterven jaarlijks vele zeezoogdieren als dolfijnen en zeehonden op gruwelijke wijze in visnetten. Ook schaal- en schelpdieren zijn veelvuldige bijvangstslachtoffers van de visserij.

Maatregelen

- Vissers moeten alle vis die zij gevangen hebben aan wal brengen en geen bijvangsten meer overboord gooien, met uitzondering van nog levende vissen en zeedieren die een goede overlevingskans hebben.

Bescherming zeegebieden

Het bodemleven in zee is door de enorme Europese vissersvloot gedecimeerd.

Vooral de boomkorvisserij op platvissen, waarbij een metalen balk met een net eraan over de zeebodem wordt gesleept, heeft een verwoestend effect op de biodiversiteit. De laatste jaren is de diepzeevervisserij in opkomst, waardoor de verwoesting van het uiterst kwetsbare zeemilieu er nog een dimensie bij krijgt.

Maatregelen

De massale aantasting van de visbestanden en de biodiversiteit in zee kan alleen worden gestopt als er grote gebieden gesloten worden voor visserij. Alleen dan krijgen ecosystemen de kans zich te herstellen. Zo bloeit het bodemleven weer op rondom windmolen op zee waar vissersschepen niet meer kunnen komen.

Walvisjacht

Walvissen zijn kwetsbare dieren. Ze planten zich langzaam voort en als gevolg van de commerciële jacht zijn veel walvissoorten aan de rand van uitsterven gebracht. De Internationale Walvisvaart Commissie (IWC), opgericht om de walvispopulaties in stand te houden, heeft in 1986 een wereldwijd verbod afgekondigd op de commerciële walvisjacht. Landen als Japan, Noorwegen en IJsland negeren het moratorium op de walvisjacht en jagen nog steeds op walvissen.

Maatregelen

De jacht op de walvis moet wereldwijd verboden blijven.

Viskwekerijen

In viskwekerijen worden de vissen in hoge dichtheden gehouden. Ze krijgen hormonen toegediend en worden op verschillende manieren gemanipuleerd om voortplanting en groei te bevorderen. Een oplossing voor de overbevissing van de zeeën biedt de viskweek niet, omdat veel gekweekte vissen uitsluitend of overwegend met (producten van) zeevis worden gevoed. De viskwekerij vormt daardoor een extra aanslag op de zeevisbestanden. Viskwekerijen die hun vissen houden in afgescheiden stukken open water vormen bovendien een groot gevaar voor de biodiversiteit. Hormonen en antibiotica komen in de natuur terecht en ontsnapte kweekvis kruist zich met vissen uit het wild. Dit richt ravages aan onder de wilde populaties.

Maatregelen

- Vissen in viskwekerijen dienen overeenkomstig hun aard en gedrag gehuisvest te worden. Hiertoe dient ethologisch onderzoek geïnitieerd te worden.
- De uitbreiding van viskwekerijen dient verboden te worden totdat fundamenteelonderzoek heeft geleid tot meer diervriendelijke en ecologisch verantwoorde vormen van viskweek.
- De financiële steun van de overheid aan viskwekerijen moet worden stopgezet.

Vangst- en dodingsmethoden

De vangst van vissen gaat gepaard met ernstige verwondingen, pijn en stress voor de dieren. In de grote netten worden veel vissen doodgedrukt of anderszins verwond. In de drijfnetten staat ze een langdurige doodstrijd te wachten.

Ook de dodingsmethoden van vis kenmerken zich door ruwheid en langdurigheid. Er dienen daarom regels te worden ontwikkeld voor het doden van vissen. Anders dan veel mensen denken gaat een vis niet snel dood wanneer hij op het droge wordt gebracht. Haringen zijn bijvoorbeeld pas tot na 35 minuten gestikt, kabeljauwen en wijtingen tot na 60 minuten. Veel vissen worden 'gestript': dit houdt in dat de vis levend wordt opengesneden om de organen en het bloed te verwijderen. De vis gaat hierdoor echter niet onmiddellijk dood. Schollen houden het bijvoorbeeld maximaal 50 minuten uit.

In de palingindustrie wordt nog steeds gebruik gemaakt van een dodingsmethode waarbij zout op de huid van de paling wordt gestrooid waardoor het dier ontslijmd wordt. De paling vertoont langdurig heftige zwembewegingen om het zout te ontvluchten; het zoutbad heeft op de huid van de paling een effect dat te vergelijken is met brandwonden bij de mens. Bovendien beschadigt het zout de kieuwen. Een uiterst pijnlijke methode. Alternatieve, bewezen diervriendelijkere dodingsmethoden worden op dit moment nauwelijks toegepast. De visserijsector en de Nederlandse overheid tonen helaas nauwelijks interesse voor dit probleem.

Maatregelen

- De Nederlandse overheid en de EU dienen actief te werken aan de ontwikkeling van alternatieve dodingsmethoden voor paling en zeevis. Ontwikkelde alternatieven, zoals doding door elektrocutie, dienen gecertificeerd te worden.
- Het laten doodkruipen van palingen in een zoutbad moet verboden worden.
- Het gebruik van drijfnetten in de Nederlandse wateren dient te worden verboden.
- Het gebruik van sleepnetten in diepzeewater dient te worden verboden.
- De omvang van visserijnetten dient drastisch te worden verkleind.
- De boomkorvisserij moet worden verboden.
- Om te voorkomen dat dolfijnen, walvissen en zeehonden in vissersnetten verstrikt raken moet de EU aangepaste netten en sonarsystemen voorschrijven.

Vermaling van vissen in gemalen en elektriciteitscentrales

Er worden in de Nederlandse wateren jaarlijks miljoenen vissen vermalen door de vijzels en waterschoepen in de ruim 3000 poldergemalen en tientallen elektriciteitscentrales.

Maatregelen

- Er dienen visweringen gebouwd te worden, waarbij met behulp van geluid en licht, in combinatie met visgeleidingssystemen de vissen de mogelijkheid wordt geboden om de waterschoepen en vijzels te ontwijken.